

40 Alternas rapere, & raptas avertere praedas.
 En Numen, duos si fuerint vel Numina, nullum est,
 Nempé unum est Numen, DEUS unus, originis
 expers
 Ab se se, Æternus, qui nunquam inceperit esse
 A quo principium, quotquot sunt, omnia ducunt:
 45 Unus & Omnipotens Supremus & arbiter orbis,
 Omnia qui fieri, verbo uno, voceque jussit,
 Factaque sunt: idem & qui fecit, cuncta coercet,
 Imperioque regit, nullis consortibus, unus.
 Nec semel est unus; sed ter: neque enim exigit
 ævum
 50 Prole carens DEUS. Essetne infoecundus, & or-
 bus?
 Non ita: Prole pari gaudet, Divinus & ipse
 Filius est, Divinum & Amorem spirat uterque.
 Arcanum ó! Misterium inenarrabile linguis!
 Cúm non sint plures, sit cúm DEUS unus & idem;
 55 Est Pater, est Verbum, Sanctus quoque Spiritus
 ipse est:
 Trinus & est DEUS, & numero DEUS imparo
 gaudet.
 Tres sunt, & rursus sunt idemmet DEUS hi Tres.
 Filius est Patri aequalis, Patrique coævus,
 Deque DEO verus DEUS, & de Lumine Lumen,
 60 Est & uterque aequé Omnipotens, Æternus uter-
 que.
 Omnipotens, Æternus item est qui Spiritus almus
 A Patre, & Verbo procedit, tanquam ab eodem
 Principio, sine principio, nec Filius, ipse,
 Nec genitus; DEUS est tamen, & Spirabile Nu-
 men.
 65 Nec tres Dij, tresve Æterni, tresve Omnipotentes

Sunt, aut tres Domini. Quin contrá, est ut DEUS
 unus
 Unus item Æternus, Dominusque est, Omnipoten-
 tensque.
 Una est Majestas, eademque potentia, & unus
 Quotquot sunt rerum, Magni & Moderator Olympi.
 70 Sed quid ego haec balbutire impurissimus ore?
 Ipsi en coelestes Genij proni, atque stupore
 Attoniti ingeminant ter Sanctum; plura nec audent.
 Impuro, turpi digitum ori impono, silesco.

JUSTITIA.

REDDÉT UNICUIQUE SECUNDUM OPERA EJUS:

Ad Rom. 2. V. 6.

CARMEN X.

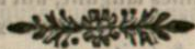
Credite Mortales: DEUS est Justissimus unus;
 Unus falli unquam, flecti unquam nescius ille est.
 Nempé DEUS: Lux est: lucis ritu omnia lustrat,
 Et fugat, & laté circúm omnes discutit umbras.
 5 Quin tenebrosa etiam humani penetralia cordis
 Rimatur. Quidquid clam pectore, menteque volvis,
 Ipse videt. Nullas fas hic innectere fraudes,

Nec jam mercari, aut emptos obtrudere testes,
 Insanumve forum, falsa aut tabularia possis.
 10 Non ille aut damnare pios, aut solvere fontes
 Ignorans quit agat temeré delusus iniquis
 Testibus. Humanus nempé hic, & pessimus error.
 Deindé odium nullum, nulla illum gratia flectit.
 Non patitur quemquam peccare impuné. Perindé
 15 Ipsi est quidquid eris, seu Rex, sive infima plebes.
 Quidquid sint homines, coram illo nil sumus omnes.
 Non quid quis fuerit, sed quid quisque egerit unus,
 Expendit, libransque aequato examine lances,
 Proemia, pro meritis, aut poenas cuique rependit.
 20 Fert equidem dextrâ palmas, ensemque sinistra;
 Ipsius ad nutum volat atra, & jussa facessit
 Mors. Idcirco homines aequo pede proterit omnes,
 Et nihil Herôas, Reges nihil illa veretur.
 Quid DEUS? Haud equidem passim excandescit
 in horas,
 More hominum; sed enim quamquam est lentissi-
 mus irâ,
 25 Irâ terribillis DEUS est, irâque tremendus.
 Cunctatur, silet, expectat multumque diuque;
 Prorumpit demûm, & quas dudûm continet iras
 Effundit. Veluti indignatur, & aggere rupto,
 Quo stagnabat iners olim, & sine murmure tandem
 30 Ingens praecipitat spumoso vortice flumen,
 Secum iras, stragemque ferens, sonitumque metum-
 que,
 Et certam sylvis, gregibusque virisque ruinam.
 Vix illâc Pastor stans forté in vertice rupis
 Evasit, stragemque oculis exterritus hausit.
 35 Nec meminit jacturam ovium, pecorumque suorum:
 Nam sibi adhuc horrens totus, montique veretur,
 Sed nihil ista, nihil. Majores aggerat iras

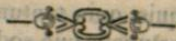
Omnipotens: Immortales accéndier ignes
 Jussit, & angusto, & tenebroso carcere condi,
 40 Qua coit in centrum Tellus. Furit intus anhelus
 Ignis, & obstructae horrescunt lugubriûs umbrae.
 Né tu Tartareum Phlegetonta, amnemque severum,
 Neve puta hic Stygiam pigram tristemque paludem,
 Ludicra sunt isthaec. Urunt illi acriûs ignes.
 45 Majores multo quam quas finxere Poëtaei
 Solvuntur poenae. Quaesam sint vera docebo.
 Tum cum de nihilo DEUS orbem, & cuncta voca-
 bat.
 Angeli in omnipotentem conspirare superbi
 Ausi, praecipites acti, subiere profunda,
 50 Et primi tum supplicia illa hausere tremenda
 Hi sunt Tortores hominum: torquentur & ipsi,
 Immanes heu tortores. queis mille nocendi
 Artes, insidiae mille & saevissima semper
 Et mixta invidiae rabies: quod mitior usque est,
 55 Erga homines DEUS, & nec promptas exerit iras
 Nec statim ut pecant cogit jam pendere poenas.
 Quin ut poeniteant rogat, invitaturque benignus;
 Nec nisi post seram vult plectere crimina mortem.
 Ergo indignantes ille in miracula rerum
 60 Transformant se se. Tygres modo sunt, modoque
 ursi,
 Impastique lupi, atque unguis rictusque minaces
 Exsaturant odijs, ululantque & morsibus haerent.
 Fit jam qui nuper Tygris de Tygride vultur,
 Sanguinem edax inhiat miserorum, & viscera tun-
 dit.
 70 Ast alij induti furias & terga draconum,
 Vipereos stringunt ad pectora collaque nodos.
 Sed quis fando, illas queat unquam dicere poenas?
 Aut infanda ullis tormenta includere verbis?

Eminet in poenis hoc unum, & acerbius hoc est,
 75 Quod nunquam miseri sperant finire dolores.
 Heu! Suspirabunt mortem, mortemque vocabunt
 Incassum! Absorti nunquam absumentur ab igne!
 Semper erunt, vincti vinclis, tractisque catenis,
 Inter commixtas ultoribus ignibus umbras,
 80 Inter & ultrices vivaci sulphure flammis.
 Haec DEUS in sontes nolens, & pené coactus.
 Sed quam ultro ille pijs ingentia praemia, pal-
 mas
 Dividit, & facit immensum, aeternumque beatos?
 Obstructas coelorum olim, nullique patentes
 85 Ipse suo aspersas confregit sanguine portas.
 Jamque manent secura pios felicia regna
 Quó prior ascendit conspersus sanguine Victor,
 Inter plaudentum choreas, citharasque canentum,
 Tympanaque, & strepitus inter fremitusque turba-
 rum,
 90 Quosque alios faustos late plaususque jocosque,
 Undique concrepuit totus laetissimus orbis.
 Divitias Regum spernunt. Opulentius illi
 Regnant. Sublimes Solem ipsum & Sidera calcant:
 Nulli ibi sunt gemitus, aut luctus. Quidquid acerbi
 est
 95 Inter mortales, illis longé exulat oris.
 Nam lachrymas DEUS ipse manu detergit amica
 Sanctorum, ex oculis. Procul hinc Letumque, La-
 bore
 Angorque & Maeror teterrima nubilla & omnes
 Quae tacitae rodunt mortalia pectora curae.
 100 Risus ubique, & ubique lepos, & plena voluptas,
 Tutaque jam tentant sanctissima gaudia pectus.
 Raguat ibi Pax alma, & adhuc placidissima vultu,
 Quamvis cana Fides, quae vix vestigia quondam

Impressere sui titubata, fugacia, Terris.
 105 Regnat ubique & Amor. Solis nam sedibus illis
 Est sincerus Amor. Beat ille hilaratque Beatos.
 Non sic se se aliquis, quin tantum diligit omnes
 Felices Socios, fortunatasque sodales.
 Alter in amplexu alterius suavissimus haeret,
 110 Exultant, plauduntque sibi, gaudentque vicissim,
 Alter & alterius gestit, saltatque triumphis.
 Deliciarum sed tantarum fons & origo
 Ipse illis DEUS est, felices cominus illum
 Aspiciunt: nam cesserunt aenigmata, & umbrae;
 115 Quae procul accessu Divini Luminis arcent,
 Mortalesque habetant visus, oculosque profanos;
 Illi autem totum aspiciunt, totoque fruuntur:
 Nec capit humanum tam grandia gaudia pectus.
 Vos ó! Felices estis, nimiumque beati!
 120 Felicesque eritis donec DEUS altus Olympo
 Regnabit, sceptrumque manu imperiumque tenebit!
 Omnipotentem ó! Magnificum! Qui praemia
 tanta
 Invitus poenas, sed praemia dividit ultió.

PROVIDENTIA.

VESTRI AUTEM CAPILLI CYPITIS OMNES NUMERATI SUNT.

Math. 10. V. 30.

CARMEN XI.

Et Pater, & Dominus DEUS est. Sublimis Olympo

Et circumspiciens terras inde arduus omnes, Se circum effundit, ceu Sol & humillima quaeque Respicit, & nutrit, recreatque, fovetque calore.

5 Excubias agit insomnes noctesque diesque Providus, & toto DEUS unus sufficit orbi. Omnia sunt illi curae, & nil negligit unquam, Nec cadit in laqueum, illius sine numine, passer Nil tamen haec angit, nihil illum haec cura fatigat.

40 Praecipue nobis mirum est ut providet ille. Utcunque exiguae res sint, utcunque minutae, Si modo nos homines tangunt, aut tangere possunt, Sollicitant illum: sumus & sua maxima cura: Dissimulat certe, & tacitus plerunque silesit

45 Quidquid agant homines: nec confestin irruit ultor, Nec manicas manibus, pedibus nec vincula neclit, Nec Libertati sceleratos impedit usus.

Interea ille tamen placido regit omnia nutu Quidquid contra homines tendant, frustra que repugnent.

20 Net fila ipse manu, stamen subtegmine texit: Et quamvis rumpi interdum, invertique videntur: Nunquam fila tamen caepto de tramite aberrant.

En Puerum Hebraeum tetro de carcere raptum Evehit ad Solium: Tota illum Aegyptus adorat

25 Sublimem curru, & diademate tempora cinctum, En quorsum fraterna odia, & quorsum impia vincula!

Ipsi illum fratres prono jam poplite adorant, Olim quem Puerum insontem & nil tale merentem, Post intentam crudeli funere mortem,

50 Nil veriti tanquam vilem venundare servum: Et paria Annales millena exempla ministrant. I nunc & dubita, DEUS an mortalia curet?

An nullo Rectore fluant caeco omnia casu? Aude; inferque DEO lacem, sancitoque leges,

55 Quis melius deinceps regat, & sapientius orbem. Ille quidem sinit interdum se extollere fontes. Divitijsque onerat multis, & prosperat auro; Interea sinit in vinclis, luctuque jacere,

Paupertate premi, rerumque esse omnium egenos,

40 Vexarique pios. Hoc tu miraris, & audes Cur hoc tam lentus patiat? poscere causas. Tu ne quid expediat monstrare, DEUM que docere? Quae sint, quae fuerint, quanam & ventura sequentur?

Quaeque forent etiam, paullum si verteret ordo

45 Qui nunc est rerum videt, & DEUS aspicit unus. Tu quis homo es? Num tu ista vides, & cernis acutus?

Dic mihi, si nosti, quam ex parte aëra rupit, Quod tete afflavit vibratum fulmen ab alto?

Quamve viam tenuit volitans nervo acta sagitta?

50 Quosve Maris fluctus veniens fidit uncta carina?
 Ergo age sume tibi Mundi Rectoris habenas,
 Et certas praescribe vias, & dicitō leges,
 Quois Sol, Luna, suos peragant & sidera cursus.
 Heu miserōs, caecosque homines! Nil cernere totum
 55 Nec sua, nec semet regere & benē noscere possunt!
 Jam pridem miserōs, caecosque ab origine prima
 Nos miseri & caeci primi genuere parentes,
 Nigra albis passim confundimus albaque nigris.
 Nescis heu nescis quae poenae sōtibz instant
 60 A tergo, nec quanta Pios spectantque manentque
 Praemia. Quem cernis sublimem incedere curru
 Isaacidē Puerum sceptrum & diadema gerentem;
 Num miraris adhuc quondam traxisse catenas?
 Quin nihil ista inquis, si gloria tanta manebat.
 65 Quid si conspiceres & dona & regna beata,
 Quae parat ille pijs? Quid si tormenta nefanda,
 Et poenas quibus exercet, torquetque nocentes?
 Desine, qui fecit regat ipse, & temperet orbem,
 Ille quid expediat melius te, atque omnia novit.
 70 Praeterea urit amor nostri, curaeque paternae
 Exercent illum, mentemque oculosque benignos
 In nos intentos habet, & nec dimovet unquam.
 Num teneri Infantis capiente oblivia Matrem? (a)
 Fac capiant: Pueri fuerit fac immemor illa;
 75 At non ulla tui mihi par oblivio repet,
 Cura tui nostro nunquam de pectore abibit:
 Altē infixā manens nunquam haec mihi cura recedet.
 Sic DEUS ipse suum nobis testatur amorem.
 Quis tantum sperare unquam, aut quis credere tan-
 tum?

(a) Isaiac 49. V. 45.

80 Sed quāenam ulla suum Puerum sic Mater amavit
 Sollicita ut viles velit aut numerare capillos,
 Aut curare etiam Puerō an quis decidat ullus?
 Ergone tanta DEUM nosiri haec quoque cura subire?
 Tanta quidem. Tanto plus nos quam Mater amavit.
 85 Ut Gallina suos glocitans vocat anxia pullos,
 Amplexuque fovet blando, & circumtegit alis, (a)
 Sic DEUS (exemplum DEUS hoc nos ipse docebat)
 Errantes licet usque vocat, gemituque requirit
 Anxius ut veniant: obsurdēscentibus ipsis,
 90 Invitisque ipsis blandissima tegmina pandit
 Alarum: ingratosque etiam recreatque fovetque,
 Atque sua circum materna protegit umbra.
 Mirarisne DEUM se se his componere rebus
 His uti exemplis! Nil dedignantur Amantes.
 95 Quisquis vos, inquit, conatus laedere, tangit,
 Pupillam ille mihi pungit fodit impins ipsam. (b)
 Hactenus ingratos homines DEUS almus amavit!
 Hactenus & solers, & nos, & nostra tuetur!

Quamvis vixit tenent voluere
 Quid tei allavit vibratum fulmen ab alto
 Die mihi si nosci, ducunt ex parte a
 19 Siquid coarctat: siquid melior & artem
 Quae meditata cum DEUS est collere putans
 Neque
 (a) Mat. 23. V. 37. (b) Zachar. 2. V. 8.

SAPIENTIA.

OMNIA IN SAPIENTIA FECISTI.

Ps. 103. V. 24.

INTELLEXI QUOD OMNIUM OPERUM DEI NULLAM POSSIT HOMO INVENIRE RATIONEM: & QUANTO PLUS LABORAVERIT AD QUARENDUM TANTO MINUS INVENIAT.

Ecclesiastes cap. 8. V. 17.

CARMEN XII.

Omnipotenti olim cum de nihilo extudit orbem

Astitit infinita quidem, at non sola Potestas: Adfuit indivisa comes Sapientia, & ipsa Artificis quasi dextra manus fuit Omnipotentis.

5 Omnia quae fecit, librato pondere fecit, Mensuræque DEUS justa, n umeroque pependit Mentis & Artis opus Divinae est orbis & unus Qui fecit, novit, qui facta est Machina Mundi. Admirari homines fabricam hanc benè possumus; Ultra

40 Siquid conamur; siquid molimur & artem Qua meditatus eam DEUS est callere putamus Nempè insanimus, caput insanabile nostrum est.

Quid scimus quaenam fuerint primordia Mundi? Et tamen audemus, ruimusque in praelia, ritu 43 Andabatarum, & quisque suas vult figere leges: Quisque sibi plaudit; damnat diversa sequentes: Alterno & risu nos nostra explodimus ipsi, Ridemusque alios, irridemurque vicissim.

In Mundi centro Terra olim immobilis haerens 20 Pigra quiescebat: sibi nasci & surgere Solem, Atque mori, inque vices alternam surgere Lunam Et totos coelorum orbis, & Sidera volvi Circum se in gyros, stans ipsa immota videbat. Nunc jam Tellurem placuit de sede movere,

25 Inter & errantes illam annumerare Planetas. Segnitiei ipsam tandem, piguitque quietis: Quantum olim deses; praepes jam turbinis instar Vertitur, immensa est, qua volvitur, orbita, cursu. Interea sopor ingens, socordia Solem

50 Invasit, segnis torpet, languetque quietus In centro, tellus ubi quondam tarda jacebat. Vix super axe suo viginti & quinque diebus, Convolvit se se paulatim, aegræque rotatur. Ut fessum mutat latus, insistens & eidem

55 Usque loco, & cubito innixus vix volvitur aeger. Quin Telluris item saepe est mutata figura. Sphaera fuit quondam tota undique, tota rotanda; Crescere dein partim coepit, decrescere partim, Instar ovi facta est. Primo quæ desinit axis

40 Quæ polus immensos orbis sustentat uterque Plaua fuit: sic jusserunt Neutomis, & Hurygens; Contra est nunc; bino se vertice porrigit, illæ, Quæ Mundi cardo est, vertexque Aquilonis, & Austri; Atque Æquatorems versus depressa fatiscit.

43 Passim invertuntur sic pro nostro omnia nutu,

Ad libitumque novas leges imponimus orbi.
 O benè quod nunquam nostra haec mandata facessit,
 Et surdas nostris opponit legibus aures!
 Deliramenta & mera sunt insomnia quidquid
 50 Ignari audemus. Si nostris legibus iret
 Orbis, jam dedum pessum, & susdeque ruisset.
 Divina omnino est qua stat Sapiencia Mundus.
 Qua ratione illum Omnipotens compegerit olim,
 Quave illum, postquam fecit, ratione gubernet,
 55 Caligo alta est, nosque latet semperque latebit.
 Quanto plus homines insudent, plusque laborent,
 Tanto equidem minus invenient: (a) pejusque labo-
 runt,
 Tum cum jam pedibus credent se insistere firmis.
 En coelo (nam stellarum nec nomina scimus)
 60 Ursas intulimus, Taurosque Caprosque bicornes,
 Atque Leonem, & Delphinum, Cancrumque Lupum-
 que,
 Atque Canem, atque etiam Leporem, pluresque Dra-
 cones,
 Et vix non totidem quot sunt animalia terris,
 Sic balbutimus, sic & blateramus inepti!
 65 Nec quot sint coelo stellae numerare valemus,
 Unus & ipse DEUS numeravit nomina quique (b)
 Stellae cuiumque appellat, numerosque recenset.
 Vel quae calcamus pedibus, manibusque tenemus
 Haudquaquam capimus. Mens, Ars Divina refulget
 70 In minimis etiam, quae nos praetervolat omnes.
 Abiectis etiam in rebus Sapiencia prorsus
 Digna DEO est nullaque humana imitabilis arte,
 En parvum calicem. Quid toto vilius orbo est!

(a) Eccles. 8. V. 17. & ultimo. (b) Ps. 146. V. 4.

Et tamen ille cibos manducat, concoquit: olus
 75 Illi est, osque, cibis sugendis, atque coquendis
 Sunt oculi gemini, pectusque animique viriles:
 Bellator gestat galeamque tubamque sonantem,
 Quam procul audimus cum necdum cernimus ipsum.
 Sex, octove pedes insunt, si fortè libebit
 80 Ire pedes: Sed multivagis quatit aëra pennis,
 Audet & adversos contra ire, lacessere ventos.
 Praeterea arma etiam stimulumque proboscide gestat,
 Quem trux infigat totum, totumque cruentet,
 Siquis ab exiguo sibi non benè caverit hoste.
 85 Mole Culex minor est alius: fert lampada secum
 Ardentem: volat innocuus, non bella ciere
 Non inflare tubam, stimulumve infigere novit;
 Nam solis bellum movet, indicitque tenebris,
 Nec patitur circum se atram nigrescere noctem:
 90 Noctivagam alatam taedam fert ille, facemque:
 Hunc America ferax, cum ver se se explicat alium
 Progignit passim: credas ab sulphure vivo
 Accendi flammias, quas parva continet alvo.
 Abscondit lucem interdum, dein rursus eandem
 95 Accendit quasi ludo aliquo, & sic lumine nictat
 Ut clausis oculis nos & nictamus apertis.
 Nec multum pennis se se arduus erigit ille:
 Im pubes aetas passim puerique sequaces
 Cum clamore ruunt multo, manibusqueprehendunt.
 400 Rarum aliquem credas manibus portare pyropum;
 Portant captivum culicem, & modo vita supersit,
 Non illum fulgore Adamas, aequetve Pyropus.
 Ludit in orbe DEUS. Sed quanta in lusibus ipsis
 Ars est! Artificis summi Sapiencia summa est.

PULCHRITUDO.

QUORUM SI SPECIE DELECTATI DEOS PUTAVERUNT: SCIANT
QUANTO HIS DOMINATOR EORUM SPECIOSIOR EST.

Sap. 13. V. 3.

CARMEN XIII.

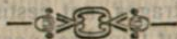
Si quis pulchri Hominis nil miraretur, & unam
 Quam jacet á tergo peramaret perditus umbram,
 Et repens pedibus, pecudum de more, quaternis,
 Inter blanditias inter mulcentia verba,
 5 Amplexus mille, & mille oscula porgeret umbrae:
 O quantae sannae in miserum, risusque creparent!
 Increpitare etiam dementem cuique liceret:
 Quid facis ó! Quae te miserum dementia coepit?
 Quid frustra demens fugitivam amplecteris umbram?
 10 Si tamen illa tibi potuit formosa videri,
 Nonne vides quanto Dominus formosior ipse est?
 Hunc sequere, hunc & ama. Sed nos committimus
 ipsi
 Haec eadem, quae tantoperé objurgamus acerbi
 Censores: furor idem, idem nos fascinat error,
 15 Atque eadem jam nos pridem dementia coepit.
 Umbras insani sectamur, amamus & umbras.
 Repimus, & lippos oculos vix tollimus unquam
 Ad rerum Dominum, & cum sit Pulcherrimus
 unus

Ille, illo nobis formosior umbra videtur.
 20 Sunt, fateor, Coeli, Sol, Luna, & Sidera pul-
 chra:
 Stulti homines specie capti, attonitique putabant
 Esse Deos; at debuerant cognoscere, *quantó*
 Qui Solem accendit, Sole est speciosior ipso.
 Ast apége ista inquis: jam pridem insania tanta,
 25 Excussa est, tantus jam dudum evanuit error.
 Esto; & nec Solem jam homines nec Sidera ado-
 rent.
 Quid juvat hoc, pejora sibi si Numina fingunt
 Pejoresque Deos quam sunt Sol, Sidera, Luna?
 Foemina quae placuit Deus en mortalibus una est.
 30 Haec, Luná, Aurorá, Sole est & pulchrior, ipsis;
 Hanc (ipsi ut dicunt, ultróque fatentur) adorant.
 Eja age, & huicce tuae pulchrae bellaeque pue-
 llae
 Deme animam. Quid jam superest? En triste ca-
 daver.
 Extinctosque oculorum ignes, & lilia frontis
 35 Pallida, pallentesque genas! Jam murice toto
 Livent amisso, & malé hiantia labra dehiscunt!
 Omnia foedavit subito Mors impia! Quantam
 Heú cladem! Terter successit pallor, & horror,
 Incubuitque super tam foedae stragis acerbum!
 40 Aruit ut foenum caro, & ut flos marcuit agri!
 O ubi nunc demum decor ille, & laeta venustas?
 Nempe haec praestabat qui spiritus intus alebat,
 Haec dabat illi Anima & totum, hac abeunte, re-
 cessit
 Egregium decus & formosi gratia vultus.
 45 Umbra & imago DEI, Divinique halitus oris
 Est Anima. Haec jam compedibus, vinclisque so-
 luta

- Corporis, ut recreat se se! Et quae vincula rupit
 Quaeque diu traxit, nec sensit, libera tandem
 Miratur! Meminit coelestis originis, ardet
 50 Et properare fuga, & scelerata excedere terrâ,
 Illaque, unde fuit sibi origo prima, reverti.
 Pulchrior est cunctis coelestibus ignibus: illam
 Attoniti coelorum orbis mirantur euntem.
 Quacumque incedit, pro floribus aurea spargunt
 55 Lumina, consternuntque viam, pedibusque beatis
 Sidera supponi & calcari ardentque petuntque.
 Tanto Sidereis Anima est formosior astris!
 Conjice si poteris quantum formosior ille est,
 A quo processit tanquam levis halitus, ille
 60 Spiritus, & cujus mera vix est umbra & imago.
 O DEUS, o quotquot sunt Formosissime rerum!
 O si fas oculos hinc ad te attollere nostros!
 Illicet ah quantum sorderent omnia nobis!
 65 Pulchra suapte ad se se oculos rapiuntque tra-
 huntque,
 Et Pulchri unus inest amor omnibus una voluptas.
 Sed caecutimus nec quae sint pulchra videmus:
 Decipimur miseri, & larvatis ludimur umbris.
 Mentita specie capimur, formaque caduca,
 Quae senio, morbo tabescit, flores & instar,
 70 Decidit, aut uno Mors illam demetit ictu,
 Atque immaturae falcem supponit aduncam.
 En de vultu ipso faciunt jam pabula vermes:
 Itque reditque: suosque ibi texit aranea casses.
 Forsitan ingratum nolis intrare sepulchrum:
 75 Fac vivat, vigeat Mulier formosa, juventâ:
 Et candore nives, ut vis, & lilia vincat.
 Fac, charites veniant ipsae, adnixaque laborent
 Usque ad miraculum pulchros effingere vultus.
 Forte Helenam faciunt, nova sint incendia Trojae!

- 80 Hectorae certent, Agamemnoniaeque phalanges;
 Scuta virum, galeasque. & trunca cadavera volvat
 Rursus, & horrescant Sine Æni à sanguine fluctus:
 Dux erit & tantae pulchra una haec foemina cla-
 dis.
 Nulla unquam strages, aut pestis acerbior orbem
 85 Vastavit, nulla aut tam dira incendia, flammis
 Tot Populos unquam, tot Regna exhaustit & urbes.
 Foemina principium luctus fuit una, malique:
 Unaque Mortales nos foemina perdidit omnes.
 Hanc tamen, hanc homines furiosi ardent, & ado-
 rant.
 90 Posthabito Te, contemptu, DEUS alme, nefando,
 Sacrilego nunc thure calent, adolentur & arae,
 Et prope Divini carni cumulantur honores.
 Tu DEUS hanc tam flagitiosam discute noctem:
 Impera, & has Clemens tam caecas pelle tenebras
 95 Ex oculis hominum miserorum, oculisque medere,
 Caecique & stolidi stimulos avertito amoris.
 Te DEUS alme; unum Te cernere, Teque videre
 Felices faciet nos, & sine fine beatos:
 Nos quoque formosos reddes, pulchrosque, vi-
 dendo:
 100 Ut pulchra est Luna, atque alienâ luce renidet.
 Interea DEUS alme, tuo impertire Poëtae
 Divinum Lumen, Divini & Luminis auram,
 Nempe ut de Te uno deinceps jam cogitet, & Te,
 Nam solus tandem Pulcher Tu es, diligat unum.

**AETERNITAS,
IMMUTABILITAS.**

APUD QUEM NON EST TRANSMUTATIO NEC VICISSITUDINIS OBUM-
BRATIO.

Jac. 1. V. 17.

EGO ENIM DOMINUS, & NON MUTOR.

Malach. 3. V. 6.

CARMEN XIV.

Aspice ut inconstans est, & mutatur in horas;
 Et nunquam Lunae est nec vultus nec color idem.
 Emula nunc fratris, toto, & pleno ore refulget;
 Dimidiata nitet nunc, dimidiata nigrescit;
 5 Et nunc obtusis, modò acutis cornibus ardet;
 Nunc tota obruitur, penitusque immergitur umbris,
 Jam nusquam apparet, nec fas jam cernere Lunam,
 Illius in coelo vestigia nulla supersunt.
 Sic & mutantur quae subsunt omnia Lunae.
 10 Quin Sol haud constat sibi, nam sordescit opacis
 Obscoenis maculis, nec totas abluet unquam:
 Densantur circum fumo, & fuligine crustae,
 Et mutat, vertitque locum, & consistere nescit.
 Omnia vertuntur coelo teriâque marique.
 15 Unus mutari, maculasque vicesque subire

Duntaxat nescit DEUS. Immutabilis, idem.
 Qui nunc est, fuit aeternum, aeternumque manebit.
 Nondum tempus erat, nec Sol, nec Luna, neque
 Astra,
 Quae metirentur revoluto tempora cursu:
 20 Necdum coelestes orbes, necdum Mare; Tellus
 Extulerant caput è nihilo; sed cuncta nigrabant
 Aeternis retrò tenebris, altoque sopore
 Obruta, nec somno ultrò unquam solvenda jace-
 bant;
 At DEUS idem & erat qui nunc est, quantus & est
 nunc.
 25 Tempus erit, cùm Sol totus noctescet, & alto
 Praecipitata ruent pallentiâ Sidera coelo,
 Cynthia formosos turpabit sanguine vultus,
 Totus concusso titubabit cardine Mundus,
 In nihilumque unde & sunt eruta cuncta redibunt;
 30 At DEUS idem & erit qui nunc est, quantus & est
 nunc.
 Quantumvis paleae multae volvantur inanes
 Et nebulae circum, tamen est immotus & haeret
 Mole sua, & multum nubes excedit Olympus.
 Non ut homo DEUS annis, aut aetate senescit,
 35 Mille anni nihil illi omninò, suntque perinde
 Tanquam hesternæ dies, quae jam fugitiva reces-
 sit. (a)
 Contra homines sumus instar fumi, instarque va-
 poris,
 Qui fugit ex oculis, evanescitque repente.
 Tantisper sumus: at mora nulla est: fumus abibit.
 40 Quantò, qui vivunt, plures vixere, nec ultra
 (a) Psalm, 89. V. 4.

Jam sunt? Discussus vapor ille est: transit umbra,
 Quot sunt vel Reges, quorum vel nomina novit
 Nemo, & vix docti an fuerint meminisse laborant?
 Nec jam soli homines, Populi quoque, Regnaque,
 & Urbes

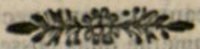
45 Instabiles ut homo sunt, intereuntque caduntque.
 Quae fera Carthago Romanis desuper altis
 Moenibus intonuit victrix, Cannisque superba,
 Ex Aniene ipso Tibri insultavit & Urbi,
 Jam nihil est. Mutum quod passim litus aratur,
 50 Hoc superest: disceptaturque & opinio vix est
 Nunc: ubinam fuerint quondam Carthaginis arces.
 Quid Tyrus, & Sidon? Quid quae miracula Mundo
 Tot, sola enixa est Babylon? Mera nomina jam sunt.
 Ah Babylon, Babylon! Ubi nunc Miracula, &
 Horti

55 Aërij? Turres? contermina moenia coelo?
 Nusquam. Restabant quae rudera, tesquaque Pardis,
 Jam non sunt: ipsa haec perire: & nomina sola
 E tantis aegrè, & vix emersere ruinis.
 Humanum nihil est firmum. Absumuntur ab annis
 60 Omnia: suntque etiam lapides, & saxa caduca.
 Parietibus, Muris, Regnis, atque Urbibus ipsis
 Mors instat: brevis est, volucris & pede volvitur
 aetas.

Unum Immortale est, unum Immutabile Numen,
 65 Quod nunquam retrò incepit, nec desinet unquam.
 Finem alij, sed principium nescit DEUS unus.
 Uni est vita simul tota, & successio nulla,
 Nullae in Mente vices: neque enim ut nos, cogitat
 ille:
 Divinae Mentis nulla aut conceptio transit,
 70 Aut amor aut odium nunc est, quod non erit olim,
 Aut quod non fuerit retrò sine fine per aevum,

Non hoc, deinde aliud, fluxa, ut nos, mente re-
 volvit:
 Non animus se se studia in contraria scindit
 Mobilis, aut varius nunc huc, nunc veritur illuc:
 75 Mens innotata manet, manet aequè immota volun-
 tas:
 Et solus DOMINUS sic Immutabilis ipse est.
 Ad vocem, nutumque hominis stetit attonitus Sol
 Horis bis senis, stetit & contraria Phoebe.
 Quot portentificà Moses miracula Virgà
 80 Edidit? Omnipotens penè, & DEUS esse videtur:
 Aegyptique DEUM Mosem DEUS ipse voca-
 bat. (a)
 Praesagire, & magnifico ore tonare futura
 Quamquam Dividum est; tamen hunc Mortalibus
 aegri.
 85 Indulget DEUS interdum, & concedit honorem.
 At non incepisse unquam, prorsusque carere
 Principio, & nec verti animo, nec mente moveri.
 Hoc est esse DEUM. Nec fas concedere tantum
 Mortali. DEUS ille est qui non coeperit esse,
 Immotaque queat simul amplecti omnia mente
 90 Et solus DOMINUS sic Immutabilis ipse est.

MUMMUM DEUM

(a) Constitui te Deum Pharaonis. Ex. 7. V. 1.

003319

SANCTITAS.

SANCTUS, SANCTUS, SANCTUS DOMINUS DEUS,

Isa. 6 V. 3.

Apocal. 4. V. 8.

CARMEN XV.

Audijt Esaias Sacrum hunc paeana canentes
 Coelestes illos Genios, quibus undique senae
 Surgebant alae: velabant ora duabus,
 Velabantque pedes binis, binisque volabant.

5 Audijt ingeminatum ipsum hunc paeana Joannes:
 Et quamvis alias sibi tum sumpsero figuras
 Hic Hominis, Bovis, atque Aquilae illi, atque ille
 Leonis;
 Hi tamen Angeli erant & erat quoque carmen id
 ipsum:
 Et SANCTUM, SANCTUMque DEUM,
 SANCTUMque canebant.

10 Hoc indefessi ingeminant noctesque diesque,
 Et nunquam cantu cessant, nec voce quiescunt
 Cum sint innumerae quas possent dicere laudes;
 Praetereunt alias; placet hanc iterare canendo:
 Hocque unum, Sanctum esse DEUM, meminisse
 videntur.

15 Scilicet haec tua, SANCTE DEUS, Divina vo-
 luptas,

10 Hoc te delectat carmen, laudumque tuarum
 Praeplacet haec, hunc & paeana libentius audis.
 Sanctus es, & Sanctus rursusque interumque vo-
 cari
 Mavis, quam Sapiens, Immensus, quidquid & omne
 es.

20 Quin malles non esse DEUS. Sanctusque manere,
 Si fieri id posset, siquis DEUS improbus esset,
 Quales mentita est, & quales esse volebat.
 Stulta superstitio, plenaeque adolebat acerba:
 Ante ignesque & aquae se se inter oblita prioris

25 Dissidij, coeant, aeternaque foedera jungant,
 Ante dies nocti, & nigris miscebitur umbris,
 Pellere dediscet nox lucem, luxque tenebras.
 Ante ruet totum, quassato cardine, coelum,
 Et tanti casus nos, expertesque ruinae

30 Stellarum, & Solis passim calcabimus ignes,
 Quam te Sancte DEUS tangant contagia culpae.
 Sanctus es & coeli coram Te sidera sordent,
 Nec sunt munda satis. Multo illis purior es Tu.
 Nemo ut Tu Sanctus; Sancti Tu regula prima;

35 Et norma es: tua Lex Sancta indebilis haeret
 Usque infixis animis nostris; damnatque nocentes,
 Nec silet unquam, aut dissimulat, sed torquet, &
 angit,
 Terrificatque animos, & surdo verbere caedit.)
 Siquid peccamus, siquid committimus, ipsa

40 Supplicium sibi mens est pravi conscia facti.
 Nam te sentimus praesentem, teque veremur;
 Quantumvis latebras sceleri quaeramus & umbras,
 Sitque sine humano teste ullo, & iudice crimen.
 Sanctus ut es, scelerum quoque es implacabilis ul-
 tor,

45 Et tua nimirum, tua nos praesentia terret.

Sancta quoque est tua magna Domus, nec limi-
 na adire
 Fas, cuiquamve datum, nisi sancto sine quierit,
 Elueritque omnes, siquas dum vita manebat,
 Admisit sordes. Quod si nondum eluit omnes,
 50 Siqua inolescit adhuc, superestve, arcebitur exul
 Ille Domo, Regnoque tuo, & coelestibus oris,
 Exiguam donec maculam longo igne piarit,
 Et nive candidior, luce & sit purior ipsa.

Hummanum nimum genus est miserabile, & ul-
 55 (Postquam primaevi nos infecere Parentes)
 Labimur, infirmis gradimur: per lubrica plantis.
 Undique circumteunt nos mille pericula, & hostes
 Immites: laqueos passim illecebrosa voluptas
 Abscondit, clamque aggreditur: furor, iraque men-
 tem

60 Praecipitant, multa vi in praecipit omnia vertunt.
 Interea Ambitio farit, insatiabilis ardet,
 Ardet & argenti nunquam satiata libido,
 Perstringitque oculos splendore, obcaecat & au-
 rum

Sic increbescit magis, & magis impia saevit
 65 Funesta illius primae contagio noxae.
 Quis queat hanc adeo exitialem avertere pestem?
 Quis mandos facere ex immundo semine natos? (a)

Tu solus, Tu Sancte DEUS, qui tergere labem
 Antiquam ut posses, vestitus corpore nostro,
 70 Et carni humanam indutus: moribundaque mem-
 bra,
 Sanguine lavisti. Nam sic incederat alit
 Ut nisi Divino non posset sanguine tolli.

(a) Job. 14. V. 4.

Nunc paucis verbis, modicisque absumitur undis
 Quae macula Hei das veteres, Sanctosque Parentes.
 75 Mille aliquos, alios ter mille atque amplius annis
 Post mortem, extorres Patria, Regnisque beatis,
 Carcere detinuit maesto, & nigrantibus umbris.
 Quin modo flagitij nosmet scelerisque peracti
 80 Poeniteat memores poenae, nostrique, Deique,
 Continuo maculis, quas ultró admisimus ipsi,
 Abluimur rursus verbo, dant verba salutem,
 Quae facili & grandi Judex tonat ore Sacerdos.

Usque adeo Sanctus DEUS es Tu! Reddere
 Sanctos

Mortales miseros terreno & corpore cretos
 85 Tu potis es solus, solus tu crimina tollis,
 Efficis & mundos quamvis ab origine prima
 Infectos. Tu succurris, Tu maximus aegris
 Auxiliator, opem Sanctam, viresque ministras:
 Deinde triumphali victricia tempora lauro

90 Ipse manu cingis, quin plus concedis honoris:
 Nam pugilem Victorem in natum Tumet adoptas,
 Filius ille tibi Tuus est (Dignatio mira!)
 Consortemque tuae naturae tu facis ipse,
 Haeredemque tuum, tuaque ipsum gratia circum
 95 Undique & exornat, divino & lumine vestit.

Millia Sanctorum palmis variisque coronis
 Insignes, implent quae plura sodita coeli
 Exturbati olim vacua effecere, ruinâ,
 Angeli ab aethereis oris in Tartara trusi,
 100 Nunc Sanctorum hominum sedes chorus occupat
 illas.
 Occisi Agni omnes lavere in Sanguine vestes
 Et fulgore nives, Phoebam & lampada vincunt
 Ut varios carae induti peperere triumphos,
 Sic palmae in manibus variant, variantque coronae,

105 Quis depingendis nulli satis esse colores,
 Nulla manus, vox nulla: silet stupefacta Poësis,
 Arescuntque omnes exhaustae Aganippidos undae.
 Omnibus in vultu est, quae se se à pectore fundit
 Laetitia, exultant omnes, plaususque sonoros,
 110 Et miscent circum choreas, Agnumque sequuntur,
 Et **SANCTUM, SANCTUM, SANCTUM**
 Ingeminantque canuntque.

BENIGNITAS.

GUSTATE, & VIDETE QUONIAM SUAVIS EST DOMINUS.

Ps. 33. V. 9.

CARMEN XVI.

Excelsum sedet in solio stellantis Olympi
 Et premit imperio DEUS, & regit omnia nutu,
 Et Majestate infinita, Altissimus ille est.
 Sed non Majestas, non alta Potentia frontem
 5 Asperat, aspectumve truce, vultumve severum
 Reddit, Non illum excubiae, densaeque phalanges

Circumstant, atque armata statione coronant.
 Accessum praebet facilem, nec denegat ulli.
 Nec gemit exclusum se se tuendicus, egenus.
 40 Interca assueti nos coram Rege payere nom
 Circum armis, circum Exhibitoribus undique septo,
 Ut decet, & fieri omnino, prorsusque necesse est:
 Quid par, quid majus male commentamur, & instar
 Fingimus esse DEUM, pompae, fastusque tremendam,
 45 Et similem indignanti, & semper acerba tentem,
 Semper & irata meditantem fulmina dextra,
 Ah! Meliora Pijis, erroremque hostibus istum
 Ingenio comis DEUS est, miraeque benignus.
 Omnibus hic aditus, omnes portaeque patescunt.
 20 Ad Regem Regum fas est accedere cuiquam,
 Fasque loqui, quanto & quo tempore, cumque libe-
 bit:
 Ipse suas precibus nostris accommodat aures
 Et nunquam gemitus miserorum audire recusat;
 25 Quin potius miseros ultrò accersitque vocatque.
 Vos omnes, quotquot fessi, fractique labore,
 Quique humeris onus, & pondus portatis iniquum,
 Et gemitus tristes, viciique dolore, venite
 30 Ad Me omnes, inquit, feram ego solamen, opem
 que. (a)
 Ipse humeros oneri supponam, vosque levabo,
 50 Et curas demam, luctusque silere iubebo,
 Vix tacitis illum lachrymis, gemituque vocamus,
 Blandi instar Zephyri, volucrique volucior Euro,
 Auxilio venit, & dextram protendit amicam.
 Segnius optamus nosmet solatia nobis:
 55 Ocyor & properat, citior venit ille vocatus.

(a) Math. 11. V. 28.

Quin DEUS ipse urget nos, ut quaecunque vole-
mus
Poscimus: fient, inquit, quaecunque petetis.
Si montem fortasse aliquem ab radicibus inis
Tollere, & avulsum in Mare praecipitare velimus;
40 Nulla mora in Domino est: fiet, modò ritè petamus: (a)
Quantò est plus Solem stare aut incedere retrò?
Hoc & fecit utramque, stetit, retròque recessit.
Prospicit è Coelo, (b) quasi curâ agitatùs amoris;
Nàmquì homines illum agnoscut, illumve requi-
rant?
45 Declinaverunt omnes, (c) & terga dedere.
Quid DEUS! Abjiciatne, & justas surgit in iras!
Parque pari referens, obliviscatur amoris
Usque (ut ita hoc dicam) infelicitis, tergaque vertat?
Ah: Nostri meminit figmenti, (d) Et nil minus ille
50 Quàm nos abjicere; indignari, & vertere terga.
Quin dolet, & sortem ex animo miseratus iniquam,
Quam temerè primi nobis fecere Parentes;
Vertentes terga exquirat, sequiturque fugaces,
Quos longè, ab se se aversos malus abstulit error.
55 Errabundam ut ovem, & per devia quaeque va-
gantem,
Sollicitus quaerit Pastor, vestigia Intrans
Per durietat, per & reptata, per aspera quaeque.
Ev quamquam fessus tam longo errore viarum
Sudat; nec vultum meminit sudore madentem
60 Tergere, nec Solis fugias actusque veretur,
Nec gelidam noctem, matutinamque pruina.

(a) Math. 21. V. 21. (b) Ps 15. V. 2. (c) V. 5.
(d) Ipse cognovit figmentum nostrum. Ps. 102. V. 14.

Interdum dulci canit ore & arundine carmen,
Si cantum fortasse, & vocem agnoscat amicam.
Invenit tandem: Quanta, & quae gaudia miscet!
65 Ipse humeris portat, cunctosque accersit amicos,
Certatim ut secum solemnia gaudia jungant.
Non noster Rex aut Dominus DEUS esse videtur:
Sic est humanus; sic se demittit amori.
Servi humiles sumus ipsius; sed non placet illi
70 Dicere se Dominum; nec vult nos dicere servos. (a)
Nos illum Patrem docuit nos ipse vocare,
Filiolosque modo, & nos appellat amicos (b)
Quidquid in humanis dulce est, & suave, & amoris
Plenius, hoc avidus sibi sumit, & arripit omne.
75 Adscivisse sibi dulcissima nomina Amici,
Et Patris: magnum erga nos necdum implet amorem.
En tanquam sponsus Dominus! Quid dulcius hoc est!
Sanctam Animam Sponsam vocat, & vocat ille Do-
rorem. (c)
Dilectamque suam, & Pulchram, blandamque co-
lumbam. (d)
80 Surge veni speciosa mea, & mea casta columba, (e)
Inque foraminibus petrae faciam tibi nidum, (f)
Quò Milvo praedone procal secreta quiescas.
Ostende o! faciem, tua fac sonet auribus & vox: (g)
Nam tua vox est quàm dulcis, faciesque decora.
85 Sic DEUS ipse, DEUS suavis blanditur, amatque!
Quis nisi Divinis libris haec scripta legendo,
Talia vel dici vel scribi posse putaret!
Et quanam tandem tutae illa foramina petrae

(a) Job. 45. V. 45. (b) Cant. 4. V. 4. (c) Ibidem.
(d) Jo. 15. V. 55. (e) Cant. 2. V. 15. (f) Cant. 4.
V. 12. (g) V. 14.

Sint, nisi quae manibus, quae pectore vulnera gestat!
 90 Descripsi in manibus te inquit: (a) descripsit, & alté
 Insculpsit: nec jam possit suá vulnera cernens,
 Non meminisse mei. Minus hoc; plus vulnera, mor-
 tem
 Pro me ferre; tulit, clavisque & sentibus horrens,
 Divinum inclinans fessum caput, expiravit.
 95 Omnino & nos ut DEUS, & sine limite amavit!
 Interea, ah! homines stupor execrabilis urget
 Et benefactorum fera non adeo immemor ulla est,
 His obsurdescunt, capere & nec posse videntur.
 Et quid ego haec surdis cano frustra & perdo labo-
 rem?

400 At fuerit saltem veri experientia testis
 Vos ó! Mortales capere experientia, venite,
 Vosmet, quam suavis DOMINUS, gustate, ridete.

QUI FACIT MIRABILIA SOLUS.

Ps. 71. V. 18.

CARMEN XVII.

Nil admiramur nisi rarum; caetera crebró-
 Nileseunt usu: Dubia vix luce Cometa

(a) Iq. 49. V. 46.

In caelo apparet, certatim accurrimus omnes
 Suspensosque aspectu oculos, animosque tenemus;
 5 Nec piget insomnem observando ducere noctem.
 At Solem nil miramur, nec Sidera, quámvis
 Quae miraremur tantó plus digna; sed illa
 Vidimus à pueris, dudúmque assuevimus illis.
 Huic morbo DEUS ut medeatur, nosque veterno
 10 Excitet & somno excutiát, miracula magna
 Extenta interdum edit dextra, & verberát aures
 Tanquam magno aliquo tonitru, grandique fragore.
 Quam Gentem DEUS é reliquis sibi legebat
 unam

Religione piam, sanctisque Parentibus ortam
 15 Vexabat Pharaó, dura & ditone premebat
 Captivam. Totam sensim delere parabat
 Impius electám stirpem, atque absumere totam
 Servitio addictam infami, insanoque labori.
 Armavit Mosen virgá DEUS, ireque jussit,
 20 Et portentorum magna vi rumpere vincla
 Captivi Populi, & Regem terrere superbum.
 Si scires quantam, heu! quantam Rex impie cla-
 dem
 Et tibi, & Ægypto toti virga illa ferebat!
 Principio in columbrum immanem conversa, mi-
 nacem (a)
 25 Exsertans linguam, improvisaque guttura pandens,
 Dentibus indignans, infrendensque ore voravit
 Quos similes fecere Magi, aut finxere dracones.
 Percussus virgá tabo, obscenoque cruore (b)
 Infectum se se obstupuit septemfluus amnis:
 30 Interclusi animam, suffocati que repenté

(a) Exod. C. 7. V. 40. (b) C. 9. V. 16.